

ANALIZA PRAWNA

DOTYCZĄCA STRUKTURY I ZADAŃ ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W ZAKRESIE RYZYK/ZAGROŻEŃ ZWIĄZANYCH Z WRAKAMI STATKÓW (PALIWO) I BOJOWYMI ŚRODKAMI TRUJĄCYMI

prof. dr hab. MAREK GÓRSKI
UNIwersytet Szczeciński

NAJWAŻNIEJSZE WYKORZYSTANE AKTY PRAWNE

- **DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2008/56/WE Z DNIA 17 CZERWCA 2008 R. USTANAWIAJĄCEJ RAMY DZIAŁAŃ WSPÓLNOTY W DZIEDZINIE POLITYKI ŚRODOWISKA MORSKIEGO**
- **DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2008/98/WE Z DNIA 19 LISTOPADA 2008 R. W SPRAWIE ODPADÓW ORAZ UCHYLAJĄCA NIEKTÓRE DYREKTYWY)**
- **ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 1257/2013 Z DNIA 20 LISTOPADA 2013 R. W SPRAWIE RECYKLINGU STATKÓW**
- **USTAWA Z DNIA 27 KWIETNIA 2001 R. PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA**
- **USTAWA Z DNIA 14 GRUDNIA 2012 R. O ODPADACH**
- **USTAWA Z DNIA 20 LIPCA 2017 R. PRAWO WODNE**
- **ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW Z DNIA 11 GRUDNIA 2017 R. W SPRAWIE PRZYJĘCIA KRAJOWEGO PROGRAMU OCHRONY WÓD MORSKICH**
- **USTAWA Z DNIA 13 KWIETNIA 2007 R. O ZAPOBIEGANIU SZKODOM W ŚRODOWISKU I ICH NAPRAWIE**
- **USTAWA Z DNIA 26 KWIETNIA 2007 R. O ZARZĄDZANIU KRYZYSOWYM**
- **USTAWA Z DNIA 21 MARCA 1991 R. O OBSZARACH MORSKICH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I ADMINISTRACJI MORSKIEJ**

ISTOTA ZAGADNIENIA Z PUNKTU WIDZENIA PRAWA OCHRONY ŚRODOWISKA

- ZATOPIONE WRAKI STATKÓW CZY POJEMNIKI Z SUBSTANCJAMI NIEBEZPIECZNYMI **MAJĄ CHARAKTER (STATUS PRAWNY) ODPADÓW**
- W ODNIESIENIU DO SUBSTANCJI CZY PRZEDMIOTÓW PRZEKSZTAŁCONYCH W ODPADY DAWNIEJ, PRZED WIELOMA LATY, MOŻNA MÓWIĆ O TZW. **ZASZŁOŚCIACH**
- **ZASZŁOŚCI (ALTLASTEN)** – UCIAŹLIWOŚCI DLA ŚRODOWISKA SPOWODOWANE DZIAŁALNOŚCIĄ PROWADZONĄ DAWNIEJ, PRZED WIELOMA LATY, CZĘSTO PRZEZ NIEUSTALONY PODMIOT I Z REGUŁY W NIEZNANYCH OKOLICZNOŚCIACH
- **KONSEKWENCJA** – BRAK MOŻLIWOŚCI ZASTOSOWANIA „ZASADY SPRAWCY” DO EGZEKWOWANIA ODPOWIEDZIALNOŚCI ZWIĄZANEJ Z USUWANIEM UCIAŹLIWOŚCI

GŁÓWNE PROBLEMY

- BRAK W PRAWIE POLSKIM REGULACJI PRAWNYCH DOTYCZĄCYCH W SPOSÓB BEZPOŚREDNI TZW. ZASZŁOŚCI, POZA REGULACJAMI DOTYCZĄCYMI „ZANIECZYSZCZEŃ HISTORYCZNYCH” POWIERZCHNI ZIEMI
- KONIECZNOŚĆ POSZUKIWANIA SZCZEGÓLNYCH PODSTAW DO STWIERDZENIA I EGZEKWOWANIA OBOWIĄZKU USUNIĘCIA ZASZŁOŚCI
- PEWNE ROZPROSZENIE I NIEJASNOŚCI W PODZIALE KOMPETENCJI

ZAŁOŻENIA ANALIZY

- **ZNALEZIENIE PODSTAWY PRAWNEJ** DLA OBOWIĄZKU USUNIĘCIA ODPADÓW O CHARAKTERZE ZASZŁOŚCI (W POSTACI WRAKÓW I POJEMNIKÓW) Z DNA MORSKIEGO
- **USTALENIE PODMIOTU** (ORGANU ?) ZOBOWIĄZANEGO DO WYKONANIA TAKIEGO OBOWIĄZKU

STATUS PRAWNY WRAKÓW I POJEMNIKÓW W PRAWIE OCHRONY ŚRODOWISKA

- **ODPADY** → W SENSIE USTAWY O ODPADACH (ART. 3 UST. 1 PKT. 6)
- **OBOWIĄZEK ZAGOSPODAROWANIA ODPADÓW** – OBCIĄŻA WYTWÓRCĘ I DALEJ KOLEJNYCH POSIADACZY PRZEJMUJĄCYCH ODPADY (ART. 27 UST. 1)
- **OBOWIĄZEK USUNIĘCIA ODPADÓW Z MIEJSC ICH NIELEGALNEGO GROMADZENIA** → EGZEKUCJA - KOMPETENCJA WÓJTA (ART. 26 UST. 1 I 2)
- PRZEJŚCIE OBOWIĄZKU Z POSIADACZA NA „WŁAŚCICIELA” NIERUCHOMOŚCI
- NA ILE MAJĄ TE REGULACJE ZASTOSOWANIE DO ODPADÓW NA DNIE MORSKIM ? CZY KOMPETENCJA WÓJTA ?
- NA ILE MAJĄ TE REGULACJE ZASTOSOWANIE DO ODPADÓW O CHARAKTERZE „ZASZŁOŚCI” ?

ZAKAZY I OBOWIĄZKI UZUPEŁNIAJĄCE

- ZAKAZ WPROWADZANIA DO WÓD ODPADÓW (ART. 77 PW)
- ZAKAZ ZATAPIANIA ODPADÓW W MORZU (USTAWA O ZAPOBIEGANIU ZANIECZYSZCZANIU MORZA PRZEZ STATKI – ROZDZ. IV)
 - ZWALCZANIE ZAGROŻEŃ I ZANIECZYSZCZEŃ NA MORZU – SŁUŻBA SAR
- POSTĘPOWANIE Z „ODPADAMI Z WYPADKÓW” (ART. 101 UO)
 - ZA SPRAWCĘ WYPADKU UWAŻA SIĘ ARMATORA STATKU, KTÓRY SPOWODOWAŁ POWSTANIE ODPADU, O ILE STATEK JEST ZNANY
 - DECYZJA W SPRAWIE OBOWIĄZKÓW DOTYCZĄCYCH GOSPODAROWANIA TAKIMI ODPADAMI → DYREKTOR UM
- REGULACJE DOTYCZĄ „STANÓW AKTUALNYCH”

OBOWIĄZEK USUNIĘCIA ODPADÓW Z DNA

(USTAWA O ODPADACH)

- **ODPADY ZGROMADZONE NA DNIE MORSKIM** (NIE USTALONO PODMIOTU ODPOWIEDZIALNEGO ZA ICH ZAGOSPODAROWANIE - USUNIĘCIE Z DNA JAKO POWIERZCHNI ZIEMI NIEPRZEZNACZONEJ DO ICH SKŁADOWANIA LUB MAGAZYNOWANIA)
➔ **OBOWIĄZEK USUNIĘCIA** CIAŻY NA MINISTRZE WŁAŚCIWYM DS. GOSPODARKI MORSKIEJ
- USTAWA PW ➔ WŁASNOŚĆ GRUNTÓW POKRYTYCH WODAMI PRZYSŁUGUJE WŁAŚCICIELOWI WODY (ART. 216 UST. 1)
- PRAWA WŁAŚCICIELSKIE DO WÓD MORSKICH PRZYSŁUGUJĄ SKARBOWI PAŃSTWA (ART. 211)
- PRAWA WŁAŚCICIELSKIE W STOSUNKU DO WÓD PUBLICZNYCH STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ SKARBU PAŃSTWA WYKONUJE, W STOSUNKU DO WÓD MORZA TERYTORIALNEGO ORAZ MORSKICH WÓD WEWNĘTRZNYCH, MINISTER WŁAŚCIWY DO SPRAW GOSPODARKI MORSKIEJ (ART. 212 UST. 1 PKT. 2)

OBOWIĄZEK USUNIĘCIA ODPADÓW Z DNA

(USTAWA O SZKODACH)

- **OGRANICZENIA -**

- WYŁĄCZENIE MOŻLIWOŚCI STOSOWANIA USTAWY, JEŻELI OD EMISJI LUB ZDARZENIA, KTÓRE SPOWODOWAŁY BEZPOŚREDNIE ZAGROŻENIE SZKODĄ LUB SZKODĘ W ŚRODOWISKU, **UPLYNĘŁO WIĘCEJ NIŻ 30 LAT** (ART. 4 PKT. 1)
- PRZEPISY USTAWY STOSUJE SIĘ DO BEZPOŚREDNIEGO ZAGROŻENIA SZKODĄ W ŚRODOWISKU LUB DO SZKODY W ŚRODOWISKU SPOWODOWANYCH PRZEZ „**DZIAŁALNOŚĆ PODMIOTU KORZYSTAJĄCEGO ZE ŚRODOWISKA STWARZAJĄCĄ RYZYKO SZKODY W ŚRODOWISKU**” (ART. 1 UST. 1 PKT. 1)

USTAWA O SZKODACH – ART. 16

(BEZWZGLĘDNY OBOWIĄZEK ZAPOBIEGANIA LUB NAPRAWIENIA SZKODY)

- ORGAN OCHRONY ŚRODOWISKA POWINIEN PODJAĆ DZIAŁANIA ZAPOBIEGAWCZE BĄDŹ NAPRAWCZE W SYTUACJI, W KTÓREJ NIE MOŻNA ZIDENTYFIKOWAĆ SPRAWCY DZIAŁANIA GROŻĄCEGO LUB SKUTKUJĄCEGO SZKODĄ (ART. 16. UST. 1)
- RÓWNIEŻ WTEDY, GDY „Z UWAGI NA ZAGROŻENIE DLA ZDROWIA LUDZI LUB MOŻLIWOŚĆ ZAISTNIENIA NIEODWRACALNYCH SZKÓD W ŚRODOWISKU, KONIECZNE JEST NIEZWŁOCZNE PODJĘCIE TYCH DZIAŁAŃ” (ART. 16. UST. 2)
- **WŁAŚCIWOŚĆ** – RDOŚ, NA WODACH MORSKICH DYREKTOR UM

PRZEPISY O OCHRONIE JAKOŚCI WÓD JAKO PODSTAWA OBOWIĄZKU USUNIĘCIA ODPADÓW

- **MORSKIE WODY WEWNĘTRZNE** → ZASADY OCHRONY TAKIE, JAK DLA WÓD ŚRÓDLĄDOWYCH (ART. 3 PW)
 - CELEM OCHRONY WÓD JEST OSIĄGNIĘCIE CELÓW ŚRODOWISKOWYCH DLA POSZCZEGÓLNYCH JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD POWIERZCHNIOWYCH (ART. 51 UST .1)
 - CELE ŚRODOWISKOWE USTALONE PRAWEM
 - W ODNIESIENIU DO KONKRETNYCH JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD CELE ŚRODOWISKOWE USTALANE SĄ W **PLANIE GOSPODAROWANIA** WODAMI DORZECZA I AKTUALIZOWANE CO 6 LAT (ART. 55 UST. 2)
 - OBOWIĄZEK DOTRZYMYWANIA DOPUSZCZALNYCH WARTOŚCI SUBSTANCJI ZANIECZYSZCZAJĄCYCH (ART. 82)

PRZEPISY O OCHRONIE JAKOŚCI WÓD JAKO PODSTAWA OBOWIĄZKU USUNIĘCIA ODPADÓW

- **WODY MORZA TERYTORIALNEGO I WYŁĄCZNEJ STREFY EKONOMICZNEJ → ZASADY OCHRONY OPARTE O STRATEGIĘ MORSKĄ (ART. 144) :**
 - OPRACOWANIE **WSTĘPNEJ OCENY** STANU ŚRODOWISKA WÓD MORSKICH;
 - OPRACOWANIE **ZESTAWU WŁAŚCIWOŚCI** TYPOWYCH DLA DOBREGO STANU ŚRODOWISKA WÓD MORSKICH;
 - OPRACOWANIE ZESTAWU **CELÓW ŚRODOWISKOWYCH** DLA WÓD MORSKICH I ZWIĄZANYCH Z NIMI WSKAŹNIKÓW (ZESTAW CELÓW ŚRODOWISKOWYCH DLA WÓD MORSKICH);
 - OPRACOWANIE I WDROŻENIE **PROGRAMU MONITORINGU** WÓD MORSKICH;
 - OPRACOWANIE I WDROŻENIE **PROGRAMU OCHRONY WÓD MORSKICH.**

KRAJOWY PROGRAM OCHRONY WÓD MORSKICH

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW Z DNIA 11 LISTOPADA 2017 R.
W SPRAWIE PRZYJĘCIA KRAJOWEGO PROGRAMU OCHRONY WÓD
MORSKICH (DZ.U.2017.2469) WYDANE W OPARCIU O DELEGACJĘ Z
ART. 61§ UST. 11 USTAWY Z DNIA 18 LIPCA 2001 R. - PRAWO
WODNE

PRZEPISY O OCHRONIE WÓD MORSKICH OBOWIĄZUJĄ OD 2013 R.

ORGANY WŁAŚCIWE

- **WSTĘPNA OCENA** STANU ŚRODOWISKA WÓD MORSKICH – IOŚ
- **ZESTAW WŁAŚCIWOŚCI** TYPOWYCH DLA DOBREGO STANU ŚRODOWISKA WÓD MORSKICH – PROJEKT IOŚ, PRZYJMOWANE PO AKCEPTACJI KOMISJI UE ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA WŁAŚCIWEGO DO SPRAW GOSPODARKI WODNEJ
- **ZESTAW CELÓW** ŚRODOWISKOWYCH DLA WÓD MORSKICH I WSKAŹNIKÓW – PROJEKT WODY POLSKIE, PRZYJMOWANE PO AKCEPTACJI KOMISJI UE ROZPORZĄDZENIEM MINISTRA
- **PROGRAM OCHRONY WÓD MORSKICH** – PROJEKT WODY POLSKIE, PRZYJMOWANE PO AKCEPTACJI KOMISJI UE ROZPORZĄDZENIEM RADY MINISTRÓW
- **MONITORING** – IOŚ (PAŃSTWOWY MONITORING ŚRODOWISKA)

INNE REGULACJE SZCZEGÓŁOWE

- INWESTYCJE W ZAKRESIE BUDOWY LUB PRZEBUDOWY TORU WODNEGO ŚWINOUJŚCIE – SZCZECIN (USTAWA Z 2017 R.) – ROZPOZNANIE I USUWANIE MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH
- PROWADZENIA SZKOLEŃ DLA ZAŁÓG STATKÓW MORSKICH I RYBACKICH (NP - ROZPORZĄDZENIE MINISTRA INFRASTRUKTURY I ROZWOJU Z DNIA 28 LUTEGO 2014 R. W SPRAWIE RAMOWYCH PROGRAMÓW SZKOLEŃ I WYMAGAŃ EGZAMINACYJNYCH DLA MARYNARZY DZIAŁU MASZYNOWEGO)
- USTAWA O OCHRONIE PRZYRODY Z 2004 R. – PLANY OCHRONY OBSZARÓW CHRONIONYCH
- USTAWA O RYBOŁÓWSTWIE MORSKIM Z 2014 T. – REGULACJE WYŁĄCZNIE O CHARAKTERZE GOSPODARCZYM W ZAKRESIE POŁOWÓW

OGÓLNE ZOBOWIĄZANIA O CHARAKTERZE PREWENCYJNYM

- USTAWA Z DNIA 26 KWIECZNIA 2007 R. O ZARZĄDZANIU KRYZYSOWYM
- **SYTUACJE KRYZYSOWE** → SYTUACJE WPŁYWAJĄCE NEGATYWNIE NA POZIOM BEZPIECZEŃSTWA LUDZI, MIENIA W ZNACZNYCH ROZMIARACH LUB ŚRODOWISKA, WYWOŁUJĄCE ZNACZNE OGRANICZENIA W DZIAŁANIU WŁAŚCIWYCH ORGANÓW ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ ZE WZGLĘDU NA NIEADEKWATNOŚĆ POSIADANYCH SIŁ I ŚRODKÓW (ART. 3 PKT. 1)
- ZARZĄDZENIE NR 40 MINISTRA GOSPODARKI MORSKIEJ I ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ Z DNIA 8 LISTOPADA 2018 R. W SPRAWIE **ORGANIZACJI ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO** ORAZ WPROWADZANIA STOPNI ALARMOWYCH W JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH PODLEGŁYCH MINISTROWI GOSPODARKI MORSKIEJ I ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ LUB PRZEZ NIEGO NADZOROWANYCH

WŁAŚCIWOŚĆ DYREKTORA UM

- USTAWA O OBSZARACH MORSKICH Z 1991 R.
- ART. 42 ➔ GENERALNA KOMPETENCJA DYREKTORA URZĘDU MORSKIEGO W SPRAWACH „Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ ZWIĄZANYCH Z KORZYSTANIEM Z MORZA W ZAKRESIE UNORMOWANYM NINIEJSZĄ USTAWĄ I INNYMI USTAWAMI”
- W SZCZEGÓLNOŚCI ➔ „SPRAWY OCHRONY ŚRODOWISKA MORSKIEGO PRZED ZANIECZYSZCZENIEM WSKUTEK KORZYSTANIA Z MORZA ORAZ PRZEZ ZATAPIANIE ODPADÓW I INNYCH SUBSTANCJI W ZAKRESIE NIEUREGULOWANYM PRZEPISAMI PRAWA GEOLOGICZNEGO I GÓRNICZEGO”